

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tujce dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravlništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravlništvo pa v pritličju. — Upravlilstvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Klerikalci in delavstvo.

Kdor verjame praznim besedam in se da premotiti po navideznostih, tisti utegne misliti, da so klerikalci res prijatelji delavstva in dejanski socialci. Klerikalci namreč jako mnogo govore in rogovili, ali vse to je zgolj komedija in nič drugega ter ni še nikomur drugemu koristilo, kakor duhovnikom in njihovim agentom.

In kako naj bi bilo tudi drugače! Kako naj bodo duhovniki demokratije, ko vendar streme za teokracijo, kako naj bodo socialci, ko so kapitalisti. Krščanski demokratizem in krščansko socialstvo, to je le humbug, samo sredstvo, zvabiti delavstvo v klerikalni tabor in je dobiti v roke, da bi bilo orodje cerkvenih krogov proti vladam, ki bi se ne pokoravale klerikalcem in proti svobodomiselnemu meščanstvu.

Nekoč, da, je bilo kristjanstvo socialno-reformatorična sila. Ali to je bilo v prvih časih, tedaj, ko so bili kristjani še sami reveži, ribiči, hlapi in sužnji, ki so se oklenili nove vere, ker jim je obetala rešitev iz njihove strašne bede. Ali pretekli sta od tedaj skoro dve tisočletji in današnja rimska cerkev je nekaj popolnoma drugega, kakor je bila prva kristjanska združitev. Nekdaj komunistična organizacija je postala kapitalistična posvetna oblast, nasledniki onega, ki je hodil bos in ni imel kam položiti svoje glavo, so postali mogočni, sede na zlatih prestolih in nosijo zlata oblačila ter trikratno zlato, z demanti okrašeno kroho.

Rimska cerkev in njeni služabniki se morejo pač semintja delati demokrate in socialce, biti pa to nikdar ne morejo, zakaj dokler sami niti v cerkvi ne dajo veljave demokraciji in socializmu, dotlej noben razumen človek ne more verjeti njihovim besedam. Na svetu je pa še dosti nerazumnih ljudi, posebno na Kranjskem, in zato se klerikalci ne sučejo zastonj okrog delavstva.

Razumni ljudje pa vedo, da so resna demokratična in socialna prizadevanja v okviru rimske cerkve popolnoma nemogoča in da rimska cerkev ne bo nikdar trpela, da bi se demokratizmu in socializmu pomagalo do dejanske veljave. In vsak čas se kaj zgodi, kar kaže, kako brezobzirno in nečloveško se v rimski cerkvi vsakega uniči, kdor neče delavstva samo slepiti, nego ima poštene demokratične in socialne namene.

Nekaj let je tega, kar je v Belgiji katoliški duhovnik Daens ustvaril krščansko-socialno stranko. Škofje so ga krepko podpirali, ali čim so spoznali, da ima Daens resne in poštene namene in da neče samo slepariti, takoj so ga ugonobili.

Zdaj se je taisto zgodilo duševnemu voditelju krščanske demokracije v Italiji, duhovniku Murriju. Ta mož — ali naj morda rečemo fantast? — je delavsko encikliko »delavskega papeža« Leon XIII. tolmačil za resno in si jo je smatral v zmislu demokratizma in socialstva, dasi obsega pravzaprav same fraze in sloni na starodavnem rimskocerkvenem stališču: Moli in delaj.

Murri je razvil živahno in obsežno delovanje za zmago demokratizma in za korenito socialno reformo. Ustvaril je veliko stranko in se zanjo trudil z vsemi svojimi močmi. Ko so prelatje, škofje in kardinali spoznali, da Murri ni slepar, začeli so mu delati težave in ovire in zdaj so ga duševno ubili.

Nadškof v Milanu in škof v Mantovi sta Murriju prepovedala prirejati shode v njihovih škofijah. Rimski kuriji pa ni bilo še dovolj na tem, in prepovedala je Murriju sploh vsako socialno delovanje in tudi vsako književno delovanje. Tako je Murri uničen in je s tem konec njegovemu delovanju.

Tako postopa rimska cerkev z močmi, ki so resnični demokratje in socialci; s tistimi, ki delavstvo samo varajo in izkoriščajo, se postopa se-

veda drugače in se na pr. dr. Kreku ni prav nič bati, da bi ga zadela taka usoda, kakor Daensa a'i Murrija.

Vojna na Daljnem Vztoku. Japonci v Daljnem.

Po poročilih »Daily Newsa« iz Čifuva je v petek zjutraj začela eskadra admirala Katske z vso silo bombardirati Daljni. Obrežne baterije so bile vsled neprestanega japonskega ognja prisiljene skoro umolknuti. Na to so japonske bombe in granate primorale rusko armado, da se je umaknila iz svojih pozicij. Japonci so se potem pod zaščito svojih vojnih ladij izkrcali z namenom, da bi mesto obenem z morskimi in kopne strani napadli. Iz vsega se lahko sklepa, da se sedaj Daljni že nahaja v japonskih rokah. Tako angleški list! Menimo, da nam ni potreba še posebe naglašati, da je to poročilo silno neverjetno. Da bi bile samo bombe in granate z japonskih ladij prisilile Ruse, da bi se umaknili iz svojih pozicij, je enostavno izključeno. Treba je vendar upoštevati, da imajo Rusi ne samo svoje obrežne baterije pri Daljnem, ampak da razpolagajo tudi z znatno artiljerijo. In tudi to bi naj Japonci samo s svojimi streli z ladij prisilili, da bi se umaknili? Ne, to je neverjetno! Najbrže se bo tudi ta vest v kratkem izkazala kot neresnična, kakor so bile še neistinite doslej vse vesti, ki so javljale zavzetje Daljnega po Japoncih!

Izpred Port Arturja.

Poročevalec »Ruskega Slova«, ki je 8. t. m. zapustil Port Artur, javlja iz Hajčenga, da Rusi z največje hitrostjo in z naporom vseh svojih sil delajo pod vodstvom generala Foka utrdbe v severnem delu polotoka Kvantung. Kopljejo se podkopi in rovi in gradi se vsepovsodi močno zidovje. Utrdbe segajo do Kinčova.

Listu »Times« v Londonu pa se poroča iz Šanhajkvana, da so Japonci že dospeli do Port Arturja in da so že

pred trdnjavo izkopali prve jarke, določene za obleganje. Takisto građe tudi z veliko hitrostjo utrdbe in baterije. Japonska artiljerija bo rabila za bombardiranje Port Arturja izredno velike topove in bo napadla trdnjavo na že določenem, zelo slabo zavarovanem mestu, ki je Japoncem že zdavna znano.

Po poročilih iz Tokija, se Japonci še vedno pridno izkrcavajo v Picevu. Železniška zveza s Port Arturjem je zopet pretrgana in proga na 17 milj razdejana. Armada, ki se sedaj tukaj nahaja, se odpošlje proti Niučvangu, katero mesto so baje Rusi popolnoma zapustili.

Pomorska intendantca v Petrogradu priobčnje glede na preskrbljenje Port Arturja z živili, da so od 10. marca naprej došle iz Kronštata v Port Artur konzerve, ki so bile napravljene iz mesa 8420 volov. Z mesom je Port Artur torej preskrbljen najmanj za eno leto.

Poročilo generala Fluga.

General Flug poroča v Petrograd: Japonci so se umaknili iz Kuantiansina. Neka sovražna kolona, ki je tvorila približno eno divizijo, prodira ob reki Dejanske proti Skijanu. Po poročilih, ki nam jih donajajo Kitajci, je tudi severno od Takušana zbrana znatna japonska armada. Pri spopadu naše konjenice s sovražnimi predstražami je bil ranjen poročnik 2. kozakega polka pl. Val, ubita pa sta bila dva kozaka. Korejci so pretrgali brzojavno zvezo med Kengčengom in Senčjinom. V četrtek 12. t. m. je neki japonski vojaški oddelek, obstoječ iz 1 pehotnega bataljona in 2 eskadronov konjice, zasedel Pulantien, a se je proti večeru zopet umaknil iz tega kraja. Iz Daljnega došli vlak se je moral vrniti, ker je bila železniška proga razdejana. Ponoči dne 13. t. m. so Japonci s svojimi ladij s pomočjo projektorjev opazovali Pulantien. 5 km južno od Putantiena so Japonci razdejali železniško progo. Zjutraj 13. t. m. so se znova pojavili japonski vojaški

oddelki v bližini imenovane postaje, 12. t. m. pa so došle japonske predstraže 12 km vzhodno od Sinjana. Med Sajmatsi in veliko cesto so Kitajci napadli neki naš rekognoskujoči oddelek. Pri Jančaju se je pojavila velika četa Hunguzov. Kakor obmejne straže in misijonarji zatrjujejo, bo v Dopudziatse, 40 km zapadno od Kuančendze izbruhnila vstaja proti Rusom in kristijanom.

Vstaja v severni Koreji proti Japoncem.

Berolinska »Tägliche Rundschau« je dobila poročilo, da so kozaki v severni Koreji provročili, da se je v gorah severne Koreje bivajoči narod Tonghakov dvignil proti Japoncem. Cela severna Koreja se je sedaj že pridružila vstaji. Več tisoč Tonghakov, katere so Rusi oborožili in jih tudi vodijo in v katerih vrstah se nahaja tudi mnogo kozakov, je utaborjenih med Nusanom, Činčengom in Pukčengom. Vsi voji, s katerimi se Japonci prosto razpolagajo, se odpošljejo pod poveljstvom generala Haragučija v severno Korejo, da uduše upor.

Ako je ta vest resnična — pravega vzroka ni, da bi se o njeni verodostojnosti dvomilo, — potem se pač bližajo že Japoncem hudi časi.

Rusi v Koreji.

Iz Seula se poroča, da so tjakaj došle vesti, da zbirajo Rusi vedno večje vojaške oddelke v severni Koreji. Guverner v Hambengu poroča, da se v njegovem okraju nahaja nad 2000 ruskih vojakov; 450 kozakov se nahaja na morski obali v Kjengsengu, drugi pa so razdeljeni drugodi po deželi.

Admiral Skridlov.

Po poročilih iz Irkutskaja v Sibiriji je v soboto tjakaj došel admiral Skridlov in bil slovesno sprejet. Včeraj v nedeljo je preko Bajkalskega jezera odpotoval naprej na Daljni Vtok. Skridlov se odpelje naprej v Vladivostok, od tam pa v Harbin.

LISTEK.

Koncert Glasbene Matice.

„Glasbena Matica“ je eden izmed najkulturnejših zavodov, kar jih imamo Slovenci.

Glasba med Slovenci se je dvignila, odkar uspešno deluje med nami „Glasbena Matica“, na tako visoko stopnjo, da se na tem polju prav lahko merimo z drugimi številnejšimi in kulturnejšimi narodi.

„Matici“ gre ne samo zasluga, da je slovensko glasbo postavila na zares pravo umetniško podlago, marveč tudi, da je inostrani svet seznanila s slovensko pesmijo, jo proslavila med tujci in pri njih izsilila priznanje, da se malokje drugodi, zlasti še pri tako malih narodih, goji v toliki meri, s toliko ljubeznijo, vnemo in intenzivnostjo in s tolikim umovanjem glasbena umetnost, kakor baš med nami Slovenci.

A ona ne goji samo te umetnosti v ožjem svojem krogu in se briga intenzivno za glasbeno literaturo, ampak tudi skrbi, da se širi ta umetnost, da se glasbena izobrazba poglobljuje, predvsem pa, da se pospešuje umevanje in navdušenje za pravo in v resnici

umetniško glasbo. Zasluge „Matice“ v tem oziru so neprecenljive. Da je v Ljubljani razmeroma toliko glasbeno naobraznega občinstva, kakor le malokje drugodi, se je treba pač v prvi vrsti zahvaliti temu toli uspešno delujočemu zavodu.

V tem oziru pa brez dvoma mnogo vplivajo razni, od „Matice“ prirejeni koncerti, ki stoje vseskozi na umetniški višini.

V soboto zvečer je priredila „Glasbena Matica“ večinoma s svojimi gojenci v „Narodnem domu“ na korist svojemu penzijskemu zakladu koncert z izbranim vzporedom, da je bilo tako z ozirom na vzpored sam, kakor zlasti oziraje se na namen koncerta pričakovati najštevilnejše udeležbe.

Toda ta nada se ni uresničila. Koncertna dvorana je bila skoro do polovice prazna.

Ako bi iz tega dejstva hoteli sklepati na umetniško izobrazbo ljubljanskega občinstva, ali raziskavati, koliko pravega umevanja je med nami za umetnost, bi pač prišli do zelo nepopolnih zaključkov. Sicer pa radi priznavamo, da je bil čas za koncert čim najneugodnejše izbran in da bi bila tudi reklama zanj lahko večja, vsled česar tudi ne pade vsa krivda radi raz-

meroma pičle udeležbe zgolj na občinstvo samo. Pa preidimo h koncertu!

Prva točka vzporeda je bila „Slovenski ples št. 4.“ pravkar umrlega slavnega češkega skladatelja dr. Antonina Dvořáka. Ta komad je pravi biser glasbene umetnosti in ni čuda, da se je Dvořák baš s tem delom proslavil in si pridobil vseobče priznanje. Divotni akordi te glasbe vplivajo z neodoljivo silo na človeka, da je namah ves očaran in da se s slastjo vda čustvom, ki jih vzbude ti čarokrasni zvoki v srcu. Čudezni ti akordi te elektrizujejo ne toliko s harmoničnimi svojimi čari, kakor zlasti s tem, da človek čuti v njih nekaj že zdavna poznatega, nekaj domačega, ki tako zelo prija srcu. Ne vemo, ako se more kdo drugi tako vglobiti v to Dvořákovsko delo in je s toliko slastjo uživati, kakor Čeh in Slovan vobče. Iz tega Dvořákovskega dela zvane pristni slovanski motivi in če ga more Neslovan s polnim umevanjem uživati, je to pač dovoljni dokaz, da je „Slovenski ples“ umetniško delo prve vrste. Da pa je prišel ta komad do popolne veljave in da je bil njegov vpliv popoln in resničen, je zasluga orkestra, ki je pod vodstvom g. konc. vodje M. Hubada, sviral zares umetniško dovršeno.

Naslednji dve točki Fr. Lisztov »Notturmo« in V. Novákovo »Slovaško suito« je sviral na glasovirju gospica Vida Prelesnikova. »Notturmo« je znan, manj znana pa bode »Slovaška suita«. Dasi je skladatelj »Notturmo« priznan kot velik umetnik, a V. Novák je razmeroma le malo znan, vendar je nam »Slovaška suita« bolj prijala, nego »Notturmo«. Sicer je to samo subjektivno mnenje, ne da bi se hotelo s tem dirati v kakršnokoli avtoritativno umetniško sodbo. Gdčna. Prelesnikova je ta komada svirala tako v tehniškem, kakor v umetniškem oziru docela dovršeno in žela zato tudi prav laskavo priznanje, kar je tudi v polni meri zaslužila.

Nekaj posebnega je bil Viottijev »Koncert za violino«, katero točko je sviral na goslih s spremljevanjem glasovirja gojenec »Glasbene Matice« Niko Štritof. Ta komad ni lahek in kdor ga hoče dovršeno igrati, mora biti sam že dober kos — umetnika. In v Niku Štritofu tči, to je treba odkrito priznati, latenten umetniški talent. Štritof je igral s takšno bravuro in s takšnim zares umetniškim umevanjem, da je nas naravnost zadivil in da je treba njegovemu uštelju izreči odkrito priznanje.

Schubertovo »Simfonijo« je sviral orhester, kakor pač ni drugače pričakovati, izborno; pripomnili bi pa, da bi bilo umestno vrniti med 1. in 2. stavkom daljši odmor, ker je komad sicer preobširen in se občinstvo preveč utruja, da ne more slediti 2. stavku s tisto pozornostjo, ki bi bila potrebna.

Kot izbornega peveca-solista smo imeli prvič v Ljubljani priliko pozdraviti dra. Gvidona Serneca iz Celja. Dr. Sernec smo že slišali pred leti, a nismo se nikdar nadejali, da bi se mogel v petju tako izpopolniti, kakor se je dejansko. Njegov glas je obsežen, krepak in doni velesimpatično; zlasti se vidi na lahki modulaciji, da je dobro izšolan. Izmed pesmi, kateri je pel dr. Sernec, je najbolj ugajala nordiška balada »Div«, a tudi Zajčeva »Domovini i ljubavi«, je prekrasna kompozicija, ki živo učinkuje na človeka. Dr. Gvido Sernec se je izkazal kot izbornega peveca s prijetnim, simpatičnim organom, z umetniškim pojmovanjem in z veliko tehniko in obdinatvo ga je odlikovalo z najbolj laskavim priznanjem, na čimer mu je treba čestitati!

Takisto se je tudi odlikovala gospica Ana Kilarjeva, ki je dovršeno

Atentat v Kronštatu.

»Daily Telegraph« poroča iz Petrograda, da se je atentat na kronštatsko trdnjavo izvršil na ta način, da se je poskušalo oklopnico »Aleksander III.« razstreliti v zrak. Zločinec pa ni bil Japonec, ampak kot pomoraki častnik spreoblečen ruski podanik, najbrže Poljak. Ko so ga prijeli in zaprli, se mu je posrečilo se ohesiti. Njegova identiteta se ni mogla dognati in tudi poizvedbe po njegovih sokrivcih so bile doslej zaman.

Japonci kupujejo nove vojne ladje.

»Berliner Tagblatt« poroča iz New Yorka, da je trdnja Flint kupila od čilenske vlade oklopnico »Esmeralda« in »Halapuko« za 26 milijonov kron; takisto si je še zagotovila predkupno pravico za 45 dni za nakup križarke »Kapitan Prato«. Domneva se, da je trdnja Flint nakupila te ladje za Japonsko.

Koliko je Japonce stal zadnji napad na Port Artur?

Glasom ameriških poročil znašajo, kakor se javlja iz Londona, stroški zadnjega japonskega poskusa z branderji zapreti izhod iz portarturskega pristanišča 6 milijonov kron.

Delegacijsko zasedanje.

Budapešta, 15. maja. Včeraj o polupetih popoldne se je sešla avstrijska delegacija k prvi seji. Starostno predstvedstvo je prevzel posl. vitez Jaworski, ki je bil pri sledeči volitvi tudi enoglasno izvoljen za predsednika. Imel je po izvolitvi nagovor, v katerem se je zahvalil za zaupanje, izrekel upanje, da bo to zasedanje trajalo krajši čas kot prejšnje; izrekel pa je tudi upanje, da sta si obe vladi pa tudi prizadevali, da sta spravili izdatke in zahteve in proračunu za mogočnost države in jakost armade v soglasje s finančnimi razmerami države. (Kakor smo deloma že slišali je v to »soglasje« zanesla vlada odurno disonanco s svojimi stomilijonskimi zahtevami). Nadalje je poudarjal potrebo notranjega in gospodarskega miru ter zaklical cesarju trikrat »hohe«. Potem je sledila volitev podpredsednika. Izvoljen je bil baron Gautsch. Ko so se sestavili še razni odseki, se je seja zaključila. Med došlimi vlogami je omeniti interpelacije delegata Zafrova v zadevi vinske klavzule.

Budapešta, 15. maja. Zvečer po 6. uri se je sešla ogrska delegacija pod običajnimi ceremonijami. Za predsednika je izvoljen pl. Szell, za podpredsednika pa grof Julij Szápary.

Dunaj, 15. maja. Ogrske zahteve proračuna za vojne potrebe so napravile v poslanskih krogih vtis, kakor da se država neposredno oborožuje za vojno. Vsakomur se zdi

dušno, da pride vojna uprava ravno sedaj s tako visokimi zahtevami, ko avstrijskemu parlamentu ni bilo mogoče, niti o lastnem proračunu, investicijskem kreditu itd. obravnavati ter so še vedno v negotovosti važne zadeve, kakor nagodba, trgovinske pogodbe itd.

Razpust državnega zbora.

Dunaj, 15. maja. Dunajski krščansko-socialni poslanci, ki imajo baje najboljše zveze z vlado, se že organizirajo za nove volitve, ker vedo baje zanesljivo, da se državni zbor razpusti najpozneje do jeseni. Svojim zaupnim močem že razpustilja orednji odbor natančna navodila, kako morajo imeti v evidenci vse volilce v svoji občini. In vendar je dr. Körber še nedavno zatrjeval, da vlada niti ne misli na razpust državnega zbora.

Zavarovanje zoper nezgode.

Dunaj, 15. maja. Včeraj se je vršila tukaj konferenca delegatov vseh avstrijskih trgovinskih in obrtnih zbornic. Izdelal se je načrt za spremembo zavarovanja zoper nezgode.

Srbija in Bolgarija.

Belgrad, 15. maja. Včeraj se je bil v Nišu politično pomemben sestanek med srbskim kraljem Petrom in bolgarskim knezom Ferdinandom. S kraljem Petrom so prišli ministri Gručić, Pasić in Protić, s knezom pa njegova ministra Petrov in Petkov. Sprejem in pozdrav obeh vladarjev je bil presrčen. Pri obedu je napil kralj Peter v srbskem jeziku: »Zelo sem srečen, da se mi je po naključju nudila prilika, da zamorem Vašo kraljevo Visokost, zastopnika bolgarskega bratskega naroda, pozdraviti na srbskih tleh. Vzdignem čašo ter napijem na srečo in prosper Bolgarije in njene dinastije.« — Knez Ferdinand se je zahvalil v bolgarskem jeziku: »Pod vtisom bratkega sprejema, ki sem ga dobil v lepem mestu Nišu, zahvaljujem Vaše veličanstvo za prisrčne besede ter vzdignem to čašo na dolgo življenje Vašega veličanstva, na prosper dinastije in na blagor in prosper srbskega bratskega naroda.« — Po obedu sta imela vladarja dolgo konferenco, nato pa se je srbski kralj razgovarjal z bolgarskimi ministroma, knez Ferdinand pa s srbskimi ministri.

Sofija, 15. maja. Po celi deželi je napravil knezov obisk v Nišu najugodnejši vtis. Vladarja sta baje v Nišu podpisala komercialni dogovor in vojno konvencijo med obema državama. — Knez je podelil kralju Petru Aleksandrov red, kralj pa knezu novoustanovljeno Karagorgjevo zvezdo.

Vstaja v nemški Afriki.

Berolin, 15. maja. Dne 21. t. m. odide iz Hamburga nov vojaški transport v Afriko obstoječ iz 30 častnikov, 800 mož in 30 konj. — Brun-

šviški princ Jóhann Albrecht je hotel tudi oditi v Afriko ter mu je to njegov oče tudi dovolil, toda cesar Viljem je dovoljenje odrekel.

Dopisi.

Iz Logatca. Dne 12. t. m. obiskali so nas postojnski pevci, združeni v čitalniškem pevskem zboru, pod vodstvom svojega dirigenta g. Josipa Verbiča v mnogoštevilnem spremstvu postojnskih meščanov. Znano nam je bilo, da je pevski zbor postojnski izborni; nismo pa pričakovali tako sijajnega uspeha, kakor ga je zaslužil in tudi dobil. Med pesmimi, ki so se pele, omeniti je treba v prvi vrsti Ferdo Juvančičev »Pastir«, ki se je tako izborno prednašal, da ga je bilo treba trikrat ponoviti; tudi Eisenhutova pesem »Ustaj rode«, Volaričev »Zvečer«, dr. Schwabovi »Slanica« in »Sinoči sem na navi bil«, Vilharjeva »Na vrelu Bosne«, Jerebova »Lahko noč«, Nedvedova »Ljubezem in pomlad«, Sattnerjeva »Na planine« ter Hajdrihova »Jadransko morje«, ki se je končno zapelo, zelo je toliko zasluženega aplavza, da smo si vsi želeli, da bi nam postojnska čitalnica večkrat nudila tak glasben užitek. Vkljub temu, da pevski izlet sploh ni bil naznanjen, prihitelo je razen vsega Logatca tudi mnogo gostov z Vrhnike, Planine in Rakeke občudovat izborni petje. Razen pevovodje g. Verbiča žela sta zasluženi aplavz tudi gospoda baritonist Fran Ditrich in tenor Janko Jež; obena sodbja je bila, da na deželi nikjer ni tako izborno izvežbanega pevskega zbora, kakor je postojnski. Upajmo, da Postojnci kmalu zopet k nam polet.

Iz Ptuj. Koncert s plesom, kojega je na prošnji trgovskih pomočnikov priredila »Narodna čitalnica v Ptuj« dne 9. t. m., se je vkljub različnim oviram jako dobro obnesel. Vsi prostori »Narodnega doma« so bili napolnjeni, odličnega občinstva se je kar trlo. Posetili so nas dame in gospodje iz Varaždna, Celja, Maribora, Sv. Lenarta v Slov. goricah, iz Male Nedelje, iz Ručnega, iz okolice in Ptuj. Na sporedni koncert, ki je trajal od 6.—8. ure, bili so seveda najfiniji slovenski, hrvaški in češki komadi. Med poedinimi točkami navduševali so nas vrli Hrvati s svojim izbornim petjem. Zgornji prostori »Nar. doma« so bili krasko okinčani. Že dolgo se tukaj ni zbralo toliko in tako spretnih in vztrajnih plesalk in plesalcev, rajajočih do belega dne. Da se je imenovana veselica, katera je v vsakem oziru popolnoma zadovoljila poslušalce in plesalce, tako sijajno izvršila, gre vsa čast in hvala našim slov. trgovskim pomočnikom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 16. maja.

»Narodna Tiskarna«.

Letošnji občni zbor »Narodne Tiskarne« se je vršil včeraj popoldne pod predsedstvom društvenega načelnika g. dr. Tavčarja. Sklenilo se je, razdeliti čisti dobiček tako-le: delničarjem po 6 K na delnico, skupaj 2400 K, nagrade uradnikom in osebju 2000 K, družbi sv. Cirila in Metode 200 K, »Narodnemu domu« 200 K, gledališkemu podpornemu društvu 200 K, učiteljskemu konviktu 150 K, za Pre-

šernov spomenik (III. obrok) 250 K, ljubljanskemu »Sokolu« za vsesokolsko slavnost 500 K in dobrodelnemu društvu tiskarjev 50 K. V odbor so bili voljeni gg. dr. Tavčar (predsednik), Grasselli, Hren, dr. Hudnik, dr. Kušar, Lavrenčič in Plančan. Pregledovalci računov so gg. I. Knez, V. Rohrmann, Fr. Ks. Souvan ml., I. Vilhar in F. Zupančič.

— Občinski svet ljubljanski —

Ima v torek dne 17. maja ob šestih zvečer sejo. Na dnevnem redu sta najprej poročili o izidu letošnjih dopolnilnih volitev v občinski svet in o določitvi funkcijske pristojbine županove. Potem bo volitev župana in volitev podžupana, ter volitev osmero stalnih odsekov in dopolnilne volitve v posebne odseke. Po izvršenih volitvah pridejo na vrsto poročila o županovem dopisu glede opustitve pokopališča pri Sv. Krištofu; o županovem dopisu v zadevi podaljšanja pogodbe s plinovo družbo; o prizivu Jerneja Kalana v neki posebski zadevi; o prošnji Katarine Paternostrove, vdove po mestnem knjigovodji Josipu Paternostru, da se ji pripozna normalna penzija, o prošnji bivšega magistratnega blagajničnega oficijala Ivana Hribarja za povračilo 3% penzijskega prispevka in za dovolitev odpravnine oziroma za priznanje pokojnine; o prošnji hišne posestnice Marije Kodela za bremenprosti odpis neke odprodane parcele; o županovem dopisu v zadevi zahteve rektorata c. kr. vsučišča v Gradu, naj bi mu mestna občina ljubljanska dopisovala v nemškem jeziku; o ponovni prošnji Janeza Bizovičarja za parcelacijo njegovega travnika poleg Kolezije v Trnovem; o prizivu Alojzije Rusove v zadevi poprave zidu pod cesto na Grad ob njenem posestvu hišna št. 1 na Gruberjevi cesti; o Ivan Mrzlovej prošnji za parcelacijo njegovega zemljišča ob Stari poti v Vodmatu; o delovanju mestne posredovalnice za delo in stanovanja v letu 1903; o oddaji naročbe parnih kotlov v elektrarniški centrali.

— **Laž?** »Slovenec« si največkrat izmisli kako trditve, ter jo položi na jezik temu ali onemu liberalcu. Vselej je to trditve, ki se prav dobro in koristno spraviti da v klerikalno torbico. Tako se je sedaj oprijel trditve, da se je dr. Tavčar nekje v Poljanski dolini izrazil, da so v napredni stranki sami šnopsarji. S to trditvijo je najprej strašil v svojih dopisih, potem v svojih dnevnih vesteh, in zadnjo soboto ji je posvetil še celo svoj uvodnik. Ker smo vestni častnikarji smo se za stvar zanimali, ter izvedeli sledeče: Pred kratkim sta bila dr. Tavčar in ljubljanski škof Bonaventura Jeglič skupaj in sicer »nekje v Poljanski dolini«. Ker se že dolgo časa niata videla, postala sta, spominjajoč se nekdanjega starega prijateljstva, židane volje. V

ti židani volji izrazil se je škof Tone: ko sem bil mlad, sem dekleta ljubil, sedaj, ko sem star, jih pa več ljubiti ne morem! Dr. Tavčar, meneč, da se vikši pastir samo šali, spregovoril je ravno tako šalivo: v naši stranki so sami šnopsarji! Tako izgleda v ti aferi cela resnica! »Slovenec« jo je po svoje zasakal, ter je objavil le besede dr. Tavčarjeve, škofove besede pa je previdno zamolčal. Ali je to pošteno?!

— **Važna razsodba za učiteljsko.** Nekateri spodnještarski učitelji, ki so kot stalni člani okrajnih učiteljskih konferenc morali hoditi k sejam, da se je pripravilo potrebno gradivo, so zahtevali pri deželnem šolskem svetu povrnitev stroškov potovanja in prehranitve. Deželni šolski svet je zahtevo odklonil; isto je storilo tudi naučno ministrstvo. Upravno sodišče pa je na pritožbo razveljavilo razsodbo naučnega ministrstva kot zakonito neutemeljeno ter izreklo, da imajo učitelji pravico do imenovane odškodnine.

— **Imenovanje.** Davčni pristav g. Alojzij Ipavitz je imenovan za davčnega oficijala.

— **Poštni vesti.** Imenovani sta: za pošt. kontrolorja v Pulju oficijal Viktor Klinar v Trstu; za prov. poštnega pomožnega uradnika v Ljubljani aspirant Josip Otoničar v Št. Petru. Premeščeni so: poštni praktikanti Jos. Rzehak iz Ljubljane v Rivo, Fran Podboj in Fran Matjan iz Trsta v Ljubljano, pomožni poštni uradnik Fran Petrak iz Ljubljane v Opatijo. — Pošto v Zagorju je dobil ekspeditor Alojzij Domicelj ml.

— **Za sklad II. vsesokolskega izleta** je daroval gospod Fran Mulaček, štiti član ljubljanskega »Sokola« 10 K.

— **Hranilnica in posojilnica, učiteljskega konvikta** je imela 15. maja utanovni shod in sicer v telovadnici gluhonemnega zavoda. Začasni voditelj vseh društvenih poslov, g. ravnatelj Stefan Primožič, prisotne prav prijazno pozdravi ter poudarja, kako velike važnosti bo to novo društvo za učiteljsvo. Pravila, katera je priobčil zadnji »Učiteljski Tovarščak« so bila z malimi izpremembami sprejeta. V načelnništvo so bili izvoljeni gg. Stefan Primožič, načelnik; Ivan Bernot, namestnik; Alojz Keceelj, blagajnik; Jakob Dimnik, Juraj Režek in Vita Zupančičeva, odborniki; Anton Likozar in Karel Simon, namestnika. V nadzorstvo so bili izbrani gg. František Galč, Luka Jelenc, Marija Marout, Jakob Pretnar in Josip Traven; za namesnika pa: František Gärtner in František Grm. K društvu je pristopilo že 30 udov z deleži po 50 K.

— **Poročil se je** včeraj g. Anton Avsec, c. kr. sodni avskultant v Ljubljani z gđ. Marijo Simončičevo iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Iz prečenske okolice** se nam piše: Naš volilni boj je potihnil. Prvi vaš dopisnik imei je posveta prav. Bil se je v resnici boj med neodvisno kmetosko stranko in med župnikovo stranko. Da bo gospod župnik tako strahovito pogorel, tega pa vendar ni nihče pričakoval. Pri volitvi župana dobil je gospod France Vintar iz Hrušoveca 22 glasov — vseh odbornikov je 24. Jožef Drenik propal je popolnoma. Gospod župnik hotel je imeti za župana Frana Salija, častivrednega, blizu 60 let starega moža, a ta bi bil slepo orodje v rokah »gospodov«. Nekdo, ki se je jako hudo prizadeval, da bi tudi zasedel županski stolec, niti v odbor prišel ni. Gospodu dopisniku, ki pita »Narodovega« dopisovalca z »lažnikoma«, »dopisunoma« in bogve s kakimi drugimi izrazi še, bodi povedano, da volitev se ni vršila tako mirno, kot bi si kdo mislil. Če na dan volitve dobi klerikalci pljunec v obraz od volilca sedanjega izvoljenega odbora, potem ne vem, če so bili vsi volilci ene misli. Da, da, večinoma so bili, a vsi proti listi gospoda župnika.

— **Poročil se je** trgovec na Rakeku g. Makso Domicelj z gđ. Ljoviko Deklevo v iz Postojne. Čestitamo!

— **Na Krimu** je bilo včeraj okoli 20 ljubljanskih izletnikov. Skoraj vsi so šli na goro od postaje v Preserju, nazaj pa na Strahomer, oziroma Zgor. Ig v skofelco. Obenem so gg. Korošec, Huth in Šusteršič znova znamovali celo

lepo svirala Beethovenovo »Sonate za klavir v c-dur«.

Koncert je zaključil veličastni Dvořákov »Slavnostni spev« za orkester in mešan zbor. »Slavnostni spev« je izredno umetniško delo, ki se ne odlikuje toliko po melodijoznosti, kakor zlasti po svoji veličastnosti. Zasnovano je v velikem štilu in da se more pri nas izvajati, je že najlepše izpričevalo za nas. »Slavnostni spev« je orkester prekrasno sviral in tudi mešani zbor se je odlikoval, zdelo pa se nam je, da je bil moški zbor v razmerju z ženskim in z orkestrom dosti preslab, da valed tega cela kompozicija ni mogla priti do popolne veljave. Sicer pa je treba priznati, da se je tudi ta točka izvajala v popolno zadovoljnost in da je občinstvo izredno ugajala.

Treba je torej reči, da je ta koncert »Glasbene Matic« vspel popolnoma, ako morda ne popolnoma v gmotnem, a sigurno v moralnem oziru in nam znova pokazal, kak biser je za nas »Glasbena Matica«, katero je nam z vso skrbjo in ljubeznijo treba negovati!

Izza temnih dni.

(Sličice iz življenja raznih papežev)
(Dalje.)

Smrt papeža Benedikta VIII. je morala pretrpeti tudi tiste kardinale, ki so umrlega cerkvenega poglavarja sovražili, kajti mrlč, ki je ležal pred njimi, jim je kazal, kako je nekdanji tako mogočno papeštvo propadlo. Vse se je pripravljalo, da se polasti vodstva cerkve. Kardinale so valed tega hiteli izvoliti novega papeža. Dne 1. novembra je zasedel cerkveni prestol Benedikt XI., strahopeten in neveden menih, ki je uničil še zadnji ostanek papeževe posvetne moči.

Benedikt XI. je bil brez moči in brez veljave. Preklical je vse uredbe in izjave, ekskomunikacije in preletja in obnovil tudi pravice izobčenih kardinalov Jakoba in Petra Colonna. Poskusil je kaznovati zarotnike, ki so njegovega prednika v Anagni s prestola pahnili in ga vrgli v ječo, a tri tedne po tem poskusu je bil mrtev. Sodobni kronisti so mnenja, da je bil papež zastrupljen.

Kardinale so se zbrali v Perugiji in se skoro leto dni pripravili, kdo

naj postane papež. Kardinale so bili razdeljeni na dve stranki: na francosko in na italijansko. Francosko stranko je vodil Napoleon Orsini, eden najvplivnejših kardinalov. Napoleon Orsini je bil neizmerno bogat in mogočen, pri tem pa velik nasprotnik posvetnemu gospodstvu papežev. Za njim je stal francoski kralj Filip, kateremu je bilo silno mnogo na tem, da spravi na papeški prestol sebi udanega moža. Francoska stranka je končno dosegla, da je italijanska stranka privolila, izvoliti Francoza Bertranda de Gota, nadškofa v Brado, s katerim je bil kralj Filip sklenil prav natančno pogodbo.

Dne 5. junija 1305 je bil Bertrand de Got proglašen za papeža. Izbral si je ime Klemen V. Namesto pa da bi bil šel v Rim, je v zmislu tajne pogodbe, ki jo je bil sklenil s francoskim kraljem Filipom, pozval kardinale, da gredo z njim na Francosko. Zdaj je italijanska stranka med kardinale spoznala, da je bila prevarena, ali — bilo je že prepozno.

Dne 14. novembra 1305. je bil Klemen V. v Lyonu kronan za papeža. Pri kronanju so bili navzočni

kralj Filip, Karol grof Valois, vojvoda Bretnjski in mnogo francoskih velikašev. Pri procesiji kronanja se je zgodila izredna nezgoda. Neki zid se je podrli ravno na papeža in na njegovo spremstvo. Klemenu V. je odletela papeška krona z glave. Krona je bila poškodovana in je padel iz nje izredno krasen in dragocen kamen; dvanaest baronov je bilo ubitih, grof de Valois je bil ranjen, vojvoda Bretnjski pa tako poškodovan, da je valed teh poškodb umrl.

Najsmelejše sanje francoskega kralja so bile zdaj izpolnjene. Naslednik ljutega sovražnika francoskega kralja je bil Francoz, suženj francoskega vladarja. Kralj Filip ni pustil, da bi papež Klemen V. zapustil Francijo in papež se je moral po tem ravnati. Živel je nekaj časa v Lyonu, potem v Brodò, končno pa se je preselil v Avignon.

Dolgo let so ostali papeži v Avignonu kot služabniki in orodje francoskih kraljev. Bili so cerkveni poglavarji brez lastne volje, brez lastne veljave in brez moči, večni Rim pa je propadal. (Dalje prih.)

zložno in prijetno pot od Preserjev do Lga. Zanimanje za Krim je začelo v turistiških krogih vendar hvalevredno naraščati.

— **Stavka voznikov.** Piše se nam: Včeraj so imeli stavkujoči vozniki pri „Levu“ zborovanje, na katerem so se razgovarjali o položaju in posvetovali v nadaljnjih korakih. Soglasno se je sklenilo, stavko tako dolgo nadaljevati, dokler stavbeni podjetniki in posestniki opekarn ne bodo stavljenih cen priznali in se jih zavezali plačevati. Iz prostovoljnih doneskov se je osnoval poseben sklad za nadaljevanje stavke, iz katerega bodo dobivali manj premožni vozniki podpore med stavkom.

— **Čudak na vlaku.** V soboto se je več častnikov peljalo z dolensko železnico proti Ljubljani. V vagonu II. razreda je bil tudi mlad mož, ki je šel pri Orlavku med vožnjo na stranišče. Častniki so nanekrat slišali strele in videli, da prihaja dim iz stranišnega okna. Eden oficirjev je šel gledat, kaj da se godi, in je našel omenjenega mladega moža, ko je iz revolverja pri oknu streljal. Mladi mož je bil prav aroganten, ko ga je častnik opozoril, da bi se lahko koga umrtil. Stvar se je naznala spretniku, ki je brzojavil na Grosuplje. Tam sta dva orožnika sprejela čudaka, ki se je na stranišču kratkočasil s tem, da je petkrat skozi okno ustrelil. Vrela sta mu revolver in zahtevala, da se ta čudak legitimira, na kar je bil izpuščen. Stranišni strelec je iz Nemčije doma in se je peljal iz Kočevja v Ljubljano.

— **Izžrebani porotniki** za II. zasedanje porotnih obravnav v Novem mestu: Lavrenčič Jakob, posestnik in trgovec v Sodražici; Globočnik Ivan, veleposestnik v Dobravi pri Kostanjevici; Fatin Anton; posestnik v Višnjigori; Mihlitsch Ivan, trgovec v Gornji Travi; Müller Ivan, posestnik v Črnomlju; Kocč Jurij, posestnik v Ščedovici; Bizjak Anton, posestnik v Kostanjevici; Koščak Jožef, posestnik in krčmar v Rudolfovm; Zesser France, posestnik in gostilničar v Krškem; Huč France, posestnik in župan v Gornjih Ponikvah; Novosel Jurij, posestnik v Perišah pri Kostanjevici; Skvarc Ivan, posestnik v Dolnjih Skopcih; Luschner Ivan, posestnik v Stalah; Rade Miha, posestnik in gostilničar v Predgradu; Bukovec Janez, posestnik na Mrših Luži; Majerle Marka, posestnik in mesar v Starem trgu; Pirkar France, posestnik in trgovec v Ribnici; Muha Anton, posestnik in trgovec v Metliki; Zure Anton, posestnik in trgovec v Črnomlju; Podboj Andrej, posestnik in mesar v Ribnici; Matzele Jakob, posestnik iz Brezja pri Novem mestu; Tršelič Ivan, posestnik iz Vibre pri Ratečah; Repovž Janez, posestnik in trgovec iz Dvora; Sturm Pavle, posestnik v Grčaric h; Krišch Anton, posestnik in trgovec v Starem logu; Skubic Anton, posestnik v Temnem dolu; Jaklitsch Janez, posestnik in gostilničar v Mooswaldu; Kunč Avgust, posestnik in trgovec iz Črnomlja; Vidmar Leopold, posestnik in mesar iz Višnjegore; Seme Anton, posestnik iz Zatišine; Poljane Anton, posestnik v Gabrovčcu; Petrič Ivan, posestnik v Tušem dolu; Fajdiga Anton, posestnik in gostilničar v Temenici; Skrbec Ivan, posestnik iz Brež pri Ribnici. — Namestnikom so izžrebali: Ilavsky Ljudevit, pek in posestnik v Rudolfovm; Müller Anton, gostilničar in posestnik v Rudolfovm; Košir Jurij, gostilničar na Brdu; Brunner Maks, gostilničar in posestnik v Rudolfovm; Košiček France, posestnik v Rudolfovm; Košiček Jožef, gostilničar in posestnik v Rudolfovm; Šali Anton, gostilničar in posestnik v Rudolfovm; Gustin Anton, posestnik in trgovec v Rudolfovm; Petrič Anton, posestnik v Prečni.

— **Zaradi ene besede ustreljen.** Iz Kopra nam piše prijatelj našega lista: V soboto je prišel z večernim vlakom neki Basregio v Koper. Ko ga je železniški uslužbenec Pavletič vprašal za vožni listek, je Basregio odgovoril, da ima »Legitimationekarte«. Pavletič je zahteval, naj mu Basregio pokaže to karto. Basregio je res segel v žep, a mesto karte je potegnil iz žepa revolver in ustrelil Pavletiča v prsa, da je bil takoj mrtev. Potem je Basregio najel voz in se šel javit policiji. Basregio je »kulturonosec« iz Italije. Čuje se, da ga bodo proglasili za slabomnega, vendar česar ne bo kaznovan.

— **V sanjah padel skozi okno iz drugega nadstropja.** 28letni A. Scimia iz Italije je nastavljen pri zgradbi nove železnice za delovodjo v Solkanu. V sredo ponoči se mu je sanjalo, da — leti po zraku. V sanjah je skočil s postelje ter stopil k oknu in se zvrnil skozi

okno kakih pet metrov globoko. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— **„Narodni dom“.** Včeraj je bila otvoritev vrta. Obisk je bil izredno velik. Zbralo se je nad 400 ljudi. Društvena godba je prav pridno vpirala in žela obila priznanja. Vrt »Narodnega doma« je res krasen, in je torej pad pričakovati, da se na njem razvije živahno družabno življenje.

— **Cirkus Guillaume.** Danes zvečer je benefična predstava priljubljenega Avgusta Fidela.

— **Nov hrvaški list.** Hrvati v Čikagu so si ustanovili »Hrvatsko novinarsko društvo«, ki je začelo izdajati list »Hrvatska zastava«, neodvisno narodno in delavsko glasilo za Hrvate v Ameriki. List urejuje znani Hinko Sirovatka.

— **Vlom v „Narodno tiskarno“.** V noči od sobote na nedeljo se je zgodil vlom v »Narodno tiskarno«, vsled katerega je naša podjetja zadela jako občutna škoda. Ukradenih je bilo nad 2000 kron denarja, skoro polovica v srebru. Tat je prišel na dvorišče ali že predno so se hišna vrata zaprla, v katerem slučaju se je moral kje skriti, ali pa je prišel čez stavbišče avstro-ogrske banke. Na dvorišču je pod oknom, kjer je vhod za tiskarniške osebe, prijavil lestev in tako prišel v tiskarniške prostore, katere loči od administracije samo steklena ograja. Tat je vlomil eno šipo te ograje ter potem lahko odprl vrata, v katerih je — od znotraj — tičal ključ. Zdaj je bil v administraciji, kjer se je moral prav dobro spoznati, ker se je lotil ravno tiste mize, kjer je bil denar. Navrtal in vlomil je dve miznici administratorja in iz ene pobral vse denar, kar ga je bilo notri. Sveder je seboj prinesel, diete pa je vzel v strojnik. Delal je menda precej brezskrbno, ker se iz raznih okolištin da sklepati, da si je užgal električno luč. Tudi faktorjevo mizo je tat navrtal ali odprl je ni, dve drugi mizi v sobi pa je pustil popolnoma v miru. Tat je bil najprej poskušal priti v administracijo pri sprednjih vratih, katera je že navrtal, a tega namena ni izvršil. Doslje ni še prav nobenega sledu, kdo da je storilec.

— **Ulom.** V noči od sobote na nedeljo se je bila menda boginja Hermandida zaklela proti javni varnosti, kajti ne pomni se še, da bi se bilo v ljubljanskem mestu izvršilo v eni noči kar šest ulomov in to skoraj vsi po polnoči. Največji je bil ulom v »Narodno tiskarno«, o katerem poročamo na drugem mestu. Takoj jutraj je bilo policiji naznanjeno, da je dimnikarski mojster Jožef Spitzer na Krakovskem napisu št. 4 prepodil tatu, ki je poskušal vlomiti v trafiko. — Koj za tem se je oglašil restavrater Alojzij Razberger, v Wolfvilih ulicah št. 12, da je nekdo ulomil v na odprtem hodniku med gostilniškimi sobami in straniščem stoječo omaro in iz nje ukradel malo kaseto, v kateri je bilo nekaj drobiža in različne listine. Tat je prišel skozi vežo na dvorišče in od tam na hodnik. — Nadalje je lopov prišel iz Miklošičeve ceste skozi neko okno v novi »Lloydov« salon, izruval banger pri vratih in na ta način prišel v restavratorsko sobo, kjer je ulomil s diletom v omaro in ko ni dobil nič drugega v njej, kakor nekaj cigarete, je izpil nekoliko tropinjevca in odšel na dvorišče do vrat, ki vodijo v Jeranovo prodajalnico na Sv. Petra cesti in tudi tam je poskušal vlomiti vrata, ki drže iz hodnika v prodajalnico, kar se mu pa ni posrečilo. Nato je zopet odšel. — Ker tatovi, katerih je bilo najbrže več, niso dosegli zaželjenega vpeha, podali so se v Kolodvorske ulice. — Tukaj so se zopet ustavili pri hiši št. 8, kjer ima Matej Orehek svojo prodajalnico, se splazili na dvorišče, tam izruvali eno mizo, po kateri so prišli na streho, kamor drži iz prodajalnice okno in so tudi tukaj hoteli vlomiti in priti skozi okno v prodajalnico, toda tudi tukaj jim je izpodeltelo.

— Ura je odbila že pol dveh, kar pri restavraterju Jožetu Lorberju v kolodvorskih ulicah nekdo trka na okno. Bil je pismonoša, ki je na ta način zbudi restavraterja, in mu oddal ekspresno pismo in odšel svojo pot, Lorber pa k počitku. Ni bilo pol ure od tega ko začuje restavrater žvenket stekla na dvorišču, na kar takoj zopet vstane, pokliče točaja in vratarja, vzame puško in gre v tem spremstvu na dvorišče. Ponočni gost pa se je bil sam ustrašil žvenketa ter jo odkuril. Bil je zopet tat. Poskušal je odpreti kuhinjsko okno, za katerim je stal svetilniški cilindar, in ko je tat okno odprl, je padel cilindar na tla in povzročil ropot. Restavrater je sicer preiskal s puško v roki celo dvorišče, toda tat je bil najbrže popihal čez ograjo na travnik za predlino. — V noči od včeraj na danes so tatovi vlomili v filijalko gosp. Jeana

Schreya v Kolodvorskih ulicah v Schweigerjevi hiši. Iz veže so vlomili vrata v filijalko in odnesli 39 K, ker je bil gospodar v soboto obračunal in in odnesel tekot tedna narejeni skupček. Opozorja moobčinstvo, da naj gre policiji pri nje težavnem poslu zasledovanja povsod na roke in jo bodisi pismeno ali ustmeno opozori na sumljive okoliščine in ljudi. Ti vloni so nekaj izrednega in treba je delati z združenimi močmi, da se zagotovi javna varnost v Ljubljani.

— **Prijet ponarejalec pošt-nih pečatov in nakaznic.** Včeraj dopoldne pred 8. uro sta sedela v Parlesovi gostilni poleg pošte dva rezervnika domobranskega polka, katerima se je pridružil neki prostak 27. pešpolka ter ju začel prosiati, da bi mu dala 10 K ter prevzela lastno mu poštno nakaznico v tej višini, češ, da se mu mudi in bi se rad odpeljal. Rezervnika sta mu res dala na poštno nakaznico 10 K. Ko so bili odprti poštni uradi in sta leta dva hotela dvigniti denar, jima je povedal poštni uradnik, da je nakaznica ponarejena. Nato sta se podala s policijskim stražnikom na magistrat, kjer sta povedala celo zadevo. Policiji je takoj ukrenila potrebno poizvedovanje in zadevo tudi javila inšpeksijskemu poročniku v novi pehonski vojašnici, koji je naročil vojaštvo, da naj osumljenca poišče v mestu. Ponarejalec je ravno oddal na ta način zopet eno tako nakaznico restavraterju ženi na Dunajski cesti, gospe De Schiavovi in odšel s plenom na cesto, ko je prijel neki četovodja in ga odpeljal v vojašnico. Ker je ponarejalec že predvčerajšnjim pripovedoval Schiavovi, da mu bo oče poslal nekaj denarja, se sumi, da je še kako drugo osebo ogoljufal, ki se naj bi oglašila, da dobi denar nazaj. Vojak se kliče na ime Jožef Obermayer in je rojen v Št. Mihelu na Štajerskem. Goljufijo je poskušal najprej pri Perlesovi natakarici Ivanki Gabrovi, koja pa mu ni šla na led.

— **Obrotno gibanje v Ljubljani.** Tekom meseca aprila pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Avguštin Zajc, Rmska cesta št. 24, gostilničarski in krčmarski obrt; Josipina Mezeg, Pugačarjev trg, prodaja sadja in zelenjadi; družabna tverka Ernst Sark, Stari trg št. 1, trgovina z mešanim blagom; Jakob Vospernik, Turjaški trg št. 1, kavarnarski obrt; Lucija Langos, Marjana Nahtigall in Katarina Štefe, šolski drevored, vse prodajo semen; Josipina Avsec, Sv. Petra cesta št. 77, žensko krojaštvo; Ivan Babuder, Radeškega cesta št. 1, trgovsko agenturo; Antoa Kovač, Kolodvorske ulice št. 27, prevažanje blaga; Ivan Terdan Vegove ulice št. 8, plekarski obrt; Marija Bizjak, šolski drevored, prodajo semen in sadja; Marjana Stresen, Pogačarjev trg, branjarijo; Karol Babič, Kolodvorske ulice št. 32, trgovino s prekajanim mesom, kruhom ter vinom in žganjem v zaprtih steklenicah; Marjana Kattner, Franca Jožefa cesta št. 1, ženski frizerski obrt; Albert Baruchello, Sv. Jakoba trg št. 8, trgovino z morskim ribami in zelenjado; Ana Mačke, Zabajak št. 6, žensko krojaštvo; Marija Franzot Radeškega cesta št. 28, malo trgovino z žganimi opojnimi pijačami; Marija Suhadecnik, Pogačarjev trg, brajarijo; Elizabeta Kutiaro, Kolodvorske ulice št. 35, prodajo živil. — Odglašali oziroma faktično opustili pa so obrt: Frana Treuna dediči, Rimska cesta št. 24, gostilničarski in krčmarski obrt; Ernest Sark, Stari trg št. 1, trgovino z mešanim blagom; Matej Supan, Franciškanske ulice št. 12, nadrobno prodajo žganij opojnih pijač; Ivan Čibašek, Dunajska cesta št. 41, obrt najemščev; Elizabeta Rozman, Pogačarjev trg, prodajo kislega zelja.

— **Najnovejše novice.** — Dva vlaka sta bila trčila na postaji Nagy-Szölles; 11 eseb je ranjenih.

— Pet milijonov je zmanjkalo v osrednji upravi poštne hranilnice v Milauu. Minister je ukazal naglo revizijo.

— Zemski ostanki Jana Kollarja so se v soboto izkopali na dunjskem pokopališču ter se slovesno prepeljali v Prago. Spreveda se je udeležilo razen dunajskih Čehov tudi mnogo slovanskih deputacij.

— Strela je udarila v Bučazcu (Galicija) v hišo uglednega posestnika Stojkova. Stojkov in obe njegovi odrasli hčerki so zgoreli.

— Geza Mattasich je zadnje dni zopet poskušal odpeljati princezino Lujizo iz sanatorija. Šaška vlada baje namerava Mattasicha izgnati iz dežele.

— Tekmovalno dekliško dirkanje so priredili pretečene soboto v Berlinu. Udeležilo se je 70 deklet. Ena deklica se je pri tem zvinila roko, druga nogo, ena pa se je onesvestila.

* **Pozrtvovalnost štajerskega učiteljstva.** Štajerski deželni šolski svet je vodjo štajerskih učiteljev, Horvateka, prestavil nekam v sadno gorško vasio, čeravno je prej služil v lepem kraju. Tudi v slabejši plačilni razred so ga dejali. Materijelno izgubo je toliko bolj občutil, ker ima več otrok v mestnih šolah. To pa ni bolelo le njega, ampak to preganjanje sicer vestnega učitelja je zabolelo ves stan. Da olajšajo bedno stanje vrlga nesebičnega bojevnika, je sklenilo nekaj bližnjih njegovih tovarišev nabirati med učiteljsvom. Ne da bi Horvatek vedel, se je pred dvema mesecema uvedla kolekta in do 5. maja t. l. bilo je že 828 K 40 v skupaj. Marsikateri tovariš si je od ust odrgal kronco ali dve, da je prispeval na stanovski žrtvenik.

* **Učitelji in univerza.** V deželici »Hessene« so dovolili učiteljsvu obiskovati vseučilišče v Giessenu, kjer jih pustijo kot »Studierende der Pädagogik« k imatrikulaciji v filozofsko fakulteto. Morajo pa imeti dobro spridevalo učiteljskega seminarja, in drugega izpita ter so morali najmanj tri leta na javnih šolah službovati. Studiranje na univerzi se zaključuje s posebno skušnjo, ki se more po najmanj petih semestrih izvršiti.

* **Pustite otročiče k meni.** Viktor Garak, predstavitelj rektor polsko-katoliške cerkve v Snow Shoe, je bil aretiran pod zatožbo, da je 16letnega Andreja Loska pretepel do smrti s težim polenom. Mladenič se je baje branil iti v cerkev. Tik pred svojo smrtjo je ispoval dr. K. J. Voungu, da ga je far Garak strašno pretepel in z nogami osuval. — Zopet en apostelj kristjanske ljubezni do bližnjega!

* **Göthe in Tieck.** Iz nemške literature je znano, kako intimna prijateljstva sta si bila Göthe in Tieck do smrti, dasi sta pozneje zastopala v literaturi nasprotujoči si struji. Značilno za oba pa je, kako se je to prijateljstvo začelo. Tieck je bil že marsikaj pisal ter nekaj svojih spisov poslal tudi prvaku nemških literatov Götheju. Vsled tega je mislil, da ima toliko pravice, da obišče že tudi brez ceremonij Götheja v njegovem stanovanju. Ko pa je sluga javil Götheju pribele, se ta ali res ni mogel nanj spomniti ali pa je bil slabe volje. Sam je vstopil v predsoho, kjer se mu je Tieck globoko poklonil. Göthe je pokazal lice tajnega svetnika ter Tiecka osorno nagovoril: »Vi bi me radi videli?« — »Gotovo, gospod tajni svetnik«, je odgovoril Tieck. — »No, pa me glejte«, je rekel ošabno Göthe, zasukaš se veličastno pa počasi naokrog. »Ali ste me sedaj videli?« — »Vsekakor«, je odgovoril razočarani Tieck. — »No, potem pa lahko zopet greste«, je rekel Göthe ter se hotel zopet vrniti v svojo sobo. — »Se tre-netek, gospod tajni svetnik, ako smem prositi.« — »Kaj še hočete?« je vprašal Göthe nejevoljno. Tieck je segel v žep rekoč: »Koliko pa velja ogled?« Tako predrznost se še Götheju ni pripetila na njegovem domu. Začuden srepo je motril predrznega tujca, pri tem pa je opazil na Tieckovem obrazu toliko nenavadnega in zanimivega, da ga je takoj minila jeza ter je spregovoril prijazno: »Dopadete se mi, vstopite, prosim!« In tako se je začelo njuno prijateljstvo.

* **Statistika o poljubih.** V oporoki nekega londonskega čudaka se je našla natančna statistika poljubov, ki sta si jih medsebojno dala z ženo v 20letnem zakonskem življenju. V prvem letu so dosegli ti dokazi ljubezni velikansko število 36.000, t. j. okoli 300 poljubov na dan. V drugem letu se je to število že zmanjšalo za polovico, v tretjem letu sta jih zmogla na dan povprečno 10. Po petih letih šteje le še dva poljuba na dan, za »dobro jutro« in za »lahko noč«. Pozneje sta si le tuintam še zmenjala kak poljub. To je usoda vsoga lepega in mičnega na zemlji.

* **Socialna demokracija v Nemčiji.** Centralni organ nemške socialne demokracije »Vorwärts« naznaja svojim bralcem, da je list praznovan 30. marca 20letnico svojega dela. Pri ti priliki tudi pripoveduje, da ima 83000 plačujočih na rodnikov. Njegovi odgovorni uredniki so bili obsojeni na 100 mesecev zapora, 3 mesece zapora v trdnjavi, 6 tednov preiskovalnega zapora in deset tisoč mark denarne kazni. Sedaj delujoči uredniki so bili zaprti že 108 mesecev. Nekaznovan ni nihče.

* **Kaznenec je postal bankir.** Da so bankirji že čestokrat postali kazneni, ni nič novega, toda Leonard B. Imboden od Bankers Corporation iz New Yorka je storil ravno naobratno in je tukaj odprl svojo bančno poslovnico. Leta 1899 je bil Imboden v Kansas City obsojen v ječo radi ponarejanja menic, dočim je že preje bil radi sličnega zločina dve leti zaprt.

Književnost.

— **Muzikalije „Glasbene Matice“.** Za društveno leto 1902 do 1903. je »Glasbena Matice« izdala krasno muzikalno delo: 33 mešanih in moških zborov, uredil Matej Hubad. O tem delu priobčimo še obširnejšo oceno.

Telefonska in brzojavna poročila.

Budimpešta 16. maja. Včeraj je bil sprejem delegacij. Na pozdrav Jaworskoga je cesar čital prestolni govor, v katerem je rečeno, da je razmerje z vsemi državami prav dobro ter jamstvo za ohranitev miru. Reforme na Balkanu se ugodno izvršujejo in je v nedolžnem času pričakovati ugodnih uspehov. Obžaluje vojno v Aziji je cesar omenil novih zahtev za armado in jih opravičeval.

Budimpešta 16. maja. Po prestolnem govoru je bil cercle. Cesar je cgovoril vse delegate, a političnih, zlasti notranjepolitičnih zadev se ni dotaknil. Ko je poskusil dr. Pacak zasukati razgovor na te zadeve, je cesar rekel: Političnih razgovorov ne bo, ker se vse objavlja po listih. Dr. Kramar je omenil silno obremenjenje proračuna vsled novih zahtev za armado. Dr. Stranskemu je cesar rekel: Upam, da bo delegacija hitro in gladko delala. V razgovoru z dr. Ebenhochom je cesar rekel, naj bi v parlamentu za nastale redne razmere in naj bi delegacija brez težav dovolila nove kredite za armado, češ, da so te armadne zahteve jako zmerne. Dr. Šusteršiču je cesar rekel, naj v delegaciji pridno dela.

Budimpešta 16. maja. V današnji seji proračunskega odseka je čital grof Goluchowski svoje ekspozé. Izgovoril je energične besede napram Turčiji, grozeč ji s konsekvencami, če bo delala reformam ovire.

Sofija 16. maja. Večerna Pošta, glasilo kneza Ferdinanda, poroča, da se je v Nišu sklenila defenzivna alijančna pogodba med Bolgarsko in Srbijo.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 16. maja. Namestnik Aleksejev poroča, da je že 5. t. m. prišla japonska eskadra pred Port Artur in da od tedaj blokira ta pristan, ne da bi se lotila kakih operacij. Popravljanje »Retvisana« in »Cesareviča« napreduje dobro.

Petrograd 16. maja. General Saharov poroča, da so Japonci prišli na potu od Fenhvančeng-Ljaojang do Tuintsu. Dve kosaški stotnji sta se jim umaknili. Tudi pri Tuinfu so se Japonci pojavili. Ruski oddelek se je pravočasno rešil, na kar so Japonci zasedli Ertupan.

London 16. maja. General Kuroki poroča, da so Japonci 7. t. m. zasedli Kvantjenšen in 11. t. m. sledili ruskim konjenikom, ki so se umaknili v Švelihan. Japonci so vjeli dva vojaka in nekega poročnika.

London 16. maja. Japonska vlada je povabila tuje vojaške atašéje, naj gredo v Port Artur.

London 16. maja. Pri portarturskem pristanu se je nekemu ruskem pomorskemu kadetu, ki je vodil šalupo, posrečilo, potopiti neko japonsko križarko.

Po sklepu lista.

Tatu, ki je vlomil v »Narodno tiskarno«, je policija že vjela. Tat je raznašalec »Narodne tiskarne«, Blaž Pliberšek. Policija je dobila pri njem skoro ves ukradeni denar. Zasluga, da se je tatutako hitro za-

